

Nr 151

Utlåtande i anledning av väckta motioner om viss översyn av den offentliga statistiken.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Eric Carlsson* (I: 539) och den andra inom andra kammaren av herrar *Gomér* och *Börjesson* i Falköping (II: 658), har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om en skyndsam översyn av den offentliga statistikproduktionen på socialpolitikens område.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen II: 658.

Över förevarande motioner har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, utlåtande avgivits av *statistiska centralbyrån*, som anfört följande.

Avfattningen av motionerna kan föranleda tvekan, huruvida motionärerna åsyftar endast en översyn av den nuvarande socialvårdsstatistiken eller även en utbyggnad av denna med annan statistik. I motionen påtalas sålunda bl. a. bristen på aktuell statistik som kan tjäna såsom underlag för en analys av mål och medel i den socialpolitiska debatten. Särskilt framhålles bristen på uppgifter om olika »socialpolitiska kategorier» i skilda avseenden, såsom beträffande inkomstgrupper, familjestorlek, bidrags- och skatteförhållanden. Motionärerna tillägger, att de är väl medvetna om svårigheterna att för generellt bruk upprätta en löpande statistik, som tillgodoser dessa behov, men säger sig å andra sidan vara övertygade om att nuvarande statistikproduktion kan förbättras i olika avseenden. Inte minst skulle en förbättrad statistik kunna bli av betydelse för bedömningar och ställningstaganden i samband med bl. a. reformer, som ännu återstår på socialpolitikens område.

Socialvårdsstatistiken, vilken tidigare utarbetades inom socialstyrelsen, har fr. o. m. den 1 juli 1963 med några undantag överflyttats till statistiska centralbyrån. Såsom benämningen anger, avser denna statistik huvudsakligen socialvårdande åtgärder. Den överflyttade statistiken avser sålunda socialhjälp, ålderdomshem, barna- och ungdomsvård, barnkolonier, ungdomsvårdsskolor samt nykterhetsvård. Socialstyrelsen svarar fortfarande bl. a. för viss statistik rörande nykterhetsnämnderna samt rörande barnhem, förskollärare och ferieresor. Statistiska centralbyrån har efter centraliseringen slutfört några statistiska specialundersökningar inom socialvårdens område. För närvarande utföres för socialpolitiska kommitténs räkning en undersökning rörande ferieresor för barn och husmödrar.

I sitt den 12 oktober 1962 avgivna förslag till statistikens fortsatta centralisering uttalade delegationen för statistikfrågor bl. a. att man för framtiden kunde räkna med ett allt mer ökat behov av att ställa den information socialvårdsstatistiken ger om individerna i relation till data ur annan

statistik. Möjligheterna att i framtiden statistiskt belysa socialpolitiska frågeställningar var enligt delegationen i väsentlig utsträckning beroende av att en samordning kom till stånd av de register av skilda slag, som föres hos olika myndigheter och är av betydelse för socialvårdsstatistiken. Delegationen föreslog att för utredningsarbeten med sådant syfte särskilda medel skulle ställas till centralbyråns förfogande. Så har även skett för budgetåret 1963/64.

Inom centralbyrån har i anledning härav vissa förberedande planeringsarbeten påbörjats för en översyn av socialvårdsstatistiken. Det är centralbyråns avsikt att för detta ändamål bilda en samarbetsgrupp, i vilken även olika konsumentintressen skall vara representerade. Meningen är att denna samarbetsgrupp skall företaga en allsidig översyn av den nuvarande socialvårdsstatistiken. Samråd kommer att i hithörande frågor äga rum med bl. a. socialdepartementet, socialstyrelsen, kommunförbundet och socialvårdsförbundet. Genom att i samarbetsgruppen olika forsknings- och andra konsumentintressen blir företrädade, torde garantier kunna vinnas för att uttalade önskemål och synpunkter i fråga om statistikens utformning och en eventuell ytterligare utbyggnad av densamma kommer upp till prövning.

I detta sammanhang bör även framhållas, att den nuvarande statistiken i huvudsak endast visar omfattningen och inriktningen av socialvårdens olika grenar och sålunda i viss mån kan sägas i huvudsak ha karaktären av en förvaltningsstatistik. Vill man vinna upplysning om behovet av socialvård hos olika kategorier av befolkningen, torde man därför få söka sig fram genom specialundersökningar, varvid i vissa fall urvalsundersökningar torde kunna visa sig vara den enda framkomliga vägen.

Centralbyrån vill till slut endast tillägga att ämbetsverket är berett att på allt sätt söka medverka till att den löpande officiella socialvårdsstatistiken får en sådan utbyggnad och utformning att avsedda ändamål genom densamma kan tillgodoses samt att det är ämbetsverkets avsikt att bedriva översynen av socialvårdsstatistiken i så snabb takt som för ändamålet beviljade resurser medger.

Utskottet. Enligt vad av statistiska centralbyråns remissyttrande i ärendet framgår är avsikten att inom centralbyrån företa en allsidig översyn av den nuvarande socialvårdsstatistiken under medverkan av olika forsknings- och andra konsumentintressen. Härvid väntas garantier kunna vinnas för att uttalade önskemål och synpunkter i fråga om statistikens utformning och eventuella ytterligare utbyggnad kommer under prövning. Mot bakgrunden av det anförda samt under framhållande av önskvärdheten av en så produktiv statistik som möjligt inom förevarande område får utskottet hemställa,

att motionerna I: 539 och II: 658 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 november 1964

På statsutskottets vägnar:

EMIL NÄSSTRÖM

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Näsström, Gillström, Ivar Johansson, Bergman, Axel Johannes Andersson, Virgin, Fritz Persson, Rikard Svensson, fru Wallentheim, herrar Bengtson, Per Jacobsson, Söderberg, Mårtensson, Åkerlund och Harry Carlsson; samt

från a n d r a kammaren: herrar Gustafsson i Stockholm, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Almgren, Nilsson i Göingegården, fru Lewén-Eliasson, herrar Svensson i Ljungskile, Lassinantti, Johansson i Norrköping, Carbell, fröken Karlsson, herrar Löfroth, Berg, Antonsson och Nelander.